

Dorpsstraat 7
2712 AB Zoetermeer

Port betaald
Zoetermeer

't Seghen Waert

Verenigingsblad van het Historisch Genootschap

Oud Soetermeer

13e jaargang, nr 2

april 1994

' T S E G H E N W A E R T

Verenigingsblad van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer
Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer

13e jaargang, nummer 2

april 1994

Dagelijks bestuur

- Voorzitter: R.Grootveld, Glanswit 33; tel.611720
- Secretaris: H.M.J.Windmeijer, Herikerberg 86; tel.211119
- Penningmeester: J.E.Bogaers, Pitrusvaart 39; tel.314352

Ledenadministr.: A.van Noort, Mauritsstraat 8; tel.163559

Public Relations: A.A.Collenteur, Wolfertstraat 19; tel.311835

Redactie: C.J.Moerman-v.Voorst, Dublinstr.253; tel.521488
A.van Noort, Mauritsstraat 8, tel.163559
A.A.Collenteur, schakel met het bestuur

Contactpersonen

- Archeol.werkgroep: P.van Domburg, Voorweg 162; tel.517058
- Genealogie en Heraldiek: M.Vijverberg-Kalkema, Stekelbaarsslot 35; tel.316552
- Sprekend Verleden: E.W.van den Burg, Fred.Hendriklaan 32; tel.164858
- Archief: J.M.C.Huisman-Aaftink, Bernhardstraat 2; tel.163179

Historisch Museum 't Oude Huis: Dorpsstraat 7, 2712 AB; tel.164735

- Conservator: Jouetta van der Ploeg; aanwezig maandag t/m donderdag van 9 tot 16 uur
- Openingstijden museum: woensdag-, zaterdag- en zondagmiddag van 13 tot 16 uur

INHOUD

- 2 Nieuwe leden
- 3 Agenda ledenvergadering 19 april 1994
- 4 Activiteitenkalender
- 5 Kerkelijk Zoetermeer in het verleden (slot)
- 8 In gesprek met Jan Westhoek
- 14 Genealogie en Heraldiek - avonden; schenkingen; wapenregister
- 17 Archieven van Zoetermeer en Zegwaard 1572-1896 in het gemeentearchief
- 17 Verslag ledenvergadering 24-11-1993
- 20 Jaarstukken-1993 van secretaris en penningmeester
- 30 Uiterste kopijdatum juni-nummer: 14 mei 1993
- 31 Beleidsplan 1994-1996

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door financiële steun van de volgende Zoetermeerse bedrijven:

Van As Makelaardij, Eerste Stationsstraat 61, tel. 16 44 45

Bouwmarkt De Bouwhof, Bleiswijkseweg 11, tel. 31 07 00

Cammeraat IJzerwaren, Eerste Stationsstr.48, tel. 16 37 31

Cammeraat Zuivelhandel, Dorpsstraat 119, tel. 16 47 96

Carrosseriebedrijf Lamboo b.v., Fokkerstr.9, tel. 31 64 00

Henneken radio en tv, Den Hoorn 7, tel. 16 32 97

Van Oosterom Schoen en Mode, Dorpsstraat 107, tel. 16 30 29

Roos Kantoorboekhandel, Dorpsstraat 155, tel. 16 35 80

Rové Verlichting, Dorpsstraat 198, tel. 16 64 88

Van der Spek Makelaardij en Ass., Dorpsstr.50, tel.16 77 71

Schoenen Van Veen, Dorpsstraat 83, tel. 16 31 65

Slagerij Vollebregt, Dorpsstraat 127, tel. 16 35 25

Taxibedrijf Van der Slik, Kerkenbos 1-9, tel. 51 51 51

Van Waay Damesmode, Dorpsstraat 89-91, tel. 16 31 67

Van Waay Herenmode, Dorpsstraat 163a/b, tel. 16 39 10

Contributie en donatie

Na het ontvangen van de accept-girokaarten bij het februarinummer heeft (t/m 9 maart) ongeveer 60% van de leden de contributie (en eventuele donatie) betaald. Dat lijkt heel wat, maar als u dit leest is het al 1 april geweest, en dan zou iedereen betaald moeten hebben; zie het februarinummer en het verzoek op uw accept-girokaart.

Het bestuur heeft besloten de touwtjes wat strakker aan te trekken, zodat niet in november nog verzoeken tot betaling moeten worden verzonden. U kunt uw medewerking verlenen door zo spoedig mogelijk aan uw verplichting tot betaling te voldoen. Dat spaart ons heel wat tijd en (porto)-kosten. Overigens is het bestuur heel blij met het feit, dat velen van hen die al betaalden, meer dan de contributie overmaakten. Tenslotte: denkt u eraan bij uw eventuele vrijwillige donatiebetaling op uw donatie-acceptgirokaart aan te geven voor welke werkgroep(en) uw donatie bestemd is?

Ledenbestand

Na het verschijnen van het februarinummer mogen we weer elf nieuwe leden verwelkomen, die -voor zover niet anders vermeld- woonachtig zijn in Zoetermeer:

H.E. van Craaykamp, Juweellaan 548

Mw D.M. Fillekers-Akkerman, Broekmanlaan 13, Oud-Beyerland

C.S. Hogebrug, K. Doormanlaan 21

E.P. Kroet, Lyonpad 15

R.C.J. Lamers, Vierlinghlaan 44, Leiden

L. van der Linden, Le Corbusierlijn 3

R. Nicolaï, Eerste Stationsstraat 43

A.J. Smits, Rokkeveenseweg 41

G.J. van Spelden, Linnaeusweg 18, Boskoop

J. de Wit, Stieltjesstraat 38, Emmeloord

Mw H. Zemienieki-Rozenboom, Banckertstraat 14

Door overlijden, verhuizing, 'gewone' bedankjes verloren we helaas heel wat leden, zodat we februari afsluiten met totaal 920 leden.

A. van Noort

*****

LEDENVERGADERING

Hierbij nodig ik u uit voor de voorjaarsledenvergadering, die wordt gehouden op dinsdag 19 april a.s. in de grote zaal van de Morgensterkerk aan de Nassaulaan (wijk 12). Aanvang van de vergadering 20.00 uur.

AGENDA

1. Opening door de voorzitter.
2. Mededelingen van het bestuur.
3. Verslag ledenvergadering 24 november 1993 (zie p.17).
4. Beleidsplan 1994-1996 (zie p.31).
5. Jaarverslag 1993 (zie p.20).
- 6 a. Resultatenrekening en balans 1993 (zie resp. p.29 + p.30 en p.28).
b. Verslag kascommissie
7. Benoeming kascommissie voor 1994.
8. Bestuursverkiezing.
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

Volgens het rooster treden af: mevrouw S. van Mil, namens de werkgroep Genealogie en Heraldiek, de heren E.W. van den Burg, namens de werkgroep Interviews, J.E. Bogaers en S. Paul. Alleen de heer Bogaers stelt zich herkiesbaar. De overige leden treden af.

In het bestuur is per 18 januari 1994 een vacature ontstaan door het aftreden van de heer A.C.J. Vermeulen, vertegenwoordiger namens het museum.

Het bestuur stelt voor vier nieuwe kandidaten te benoemen als lid van het bestuur. Respectievelijk de heer J.E. Bogaers voor een nieuwe zittingsperiode; uit de werkgroep Genealogie en Heraldiek de heer C. Klein; uit de Werkgroep Interviews de heer J.W. Dreise en als afgevaardigde van de Stichting Museum 't Oude Huis de heer E.L.M. van der Meulen.

Het bestuur stelt voor de zetel van de heer Paul conform de statuten niet op te vullen.

In principe kan ieder lid zich kandidaat stellen. De kandidatuur dient op uiterlijk 5 april 1993 bekend te zijn bij het bestuur. (vervolg p.4)

Na de vergadering informeert de heer J.P. Rijnsburger, gemeente archivaris van Zoetermeer, u nader over het gemeente archief van Zoetermeer.

Henk Windmeijer, secretaris

*****

A C T I V I T E I T E N K A L E N D E R

- di 19 april: Voorjaarsledenvergadering met o.a. jaarstukken '93.
Na de pauze: J.P. Rijnsburger, gemeente-archivaris;
Morgenster, Nassaulaan 1, 20.00 uur.
- za 28 mei: Excursie per bus en boot naar het eiland Pampus met
het historische fort. Zie toelichting p.5
- za 27 augustus: Aansluiting bij Kerkepadroute: kerken in Princenhage
en Ginneken; de tuinen van Kasteel Bouvigne.
- za 10 september: Open Monumentendag. Het Historisch Genootschap
Oud Soetermeer bezet een kraam in de Dorpsstraat.
- wo 21 september: Drs. J.J. Oudenaarden over het Belgische Koningshuis;
Morgenster, Nassaulaan 1, 20.00 uur.
- za 8 oktober: Historische Dag in samenwerking met de zustervereni-
gingen uit de omgeving van Zoetermeer; Foyer van de
Graanshuur, Dorpsstraat 74a, 11 tot 16 uur.
- do 10 november: Lezing door Archeologische Werkgroep Zoetermeer;
Kruispunt, Osyiaan 2, 20.00 uur.
- do 24 november: Najaarsledenvergadering met o.a. begroting-1995;
Morgenster, Nassaulaan 1, 20.00 uur.

Toelichting excursie naar Pampus

Op zaterdag 28 mei maken wij een excursie per touringcar naar het eiland Pampus voor een bezoek aan het historische fort. Op de heenweg wordt vermoedelijk nog een bezoek gebracht aan het slot van Lisse.

Vertrek 10.00 uur van Marijkestraat/hoek Oranjelaan. Terug in Zoetermeer omstreeks 17.00 uur.

De kosten bedragen f 35,00 per persoon. Dit is inclusief het vervoer per touringcar, de overtocht per boot, een rondleiding op het eiland en een kopje koffie.

Betaling s.v.p. vóór 21 mei a.s. op Postbankgironummer 47 88 145 ten name van Historisch Genootschap Oud Soetermeer te Zoetermeer, onder vermelding van 'excursie 28 mei'.

Aanmelden bij de heer C.A.L. van Wieringen, tel. 16 37 64 of bij mevrouw S. Brandhorst-Sonneveld, tel. 51 70 47.

*****

KERKELIJK ZOETERMEER IN HET VERLEDEN

(slot)

Interessant is ook de circulaire die de bouwcommissie in juni 1932 aan de leden van de kerk toestuurde. Enkele gedeelten volgen hier in de originele spelling.

AAN DE LEDEN DER GEREFORMEERDE KERK VAN ZEGWAART

Nu we ons gereed maken om het nieuwe Kerkgebouw te betrekken, wil de Bouwcommissie nog het volgende onder Uwe aandacht brengen:

ZUINIG EN ZINDELIJK!

Dat zijn twee predikaten, die iedere goede huisvrouw zich graag zal zien toegekend. Maar zuinigheid en zindelijkheid komen ook wel te pas op het kerkelijk erf. Allereerst dan willen we hierop wijzen: Zorgt dat ge straks niet met vuile schoenen de Kerk binnengaat. Het eerste verzoek van de Bouwcommissie is dus: **VOETEN VEGEN!**

Voorts: **NIET SPUWEN!** (dat sloeg op het nog door enkele oudere manslidmaten pruimen van tabak). Derde advies: **NIET ROOKEN!** Tenslotte speciaal voor de jeugd: **BESCHADIG DE BANKEN NIET.** Als laatste onderwerp: **HET KUSSEN!** (om misverstand te voorkomen: het betreft hier niet het werkwoord, maar

het zelfstandig naamwoord). De vraag wordt gesteld: "Welke kleur moet het kussen hebben?" Wij adviseren: "Neem een zwart kussen!"

De laatste oorlogsjaren en de eerste jaren na de bevrijding vertoonden ook hier grote moeilijkheden op het gebied van belijdenis en kerkrecht (de zogenoemde vrijmaking). Begin 1947 onttrok br. C. van der Spek zich aan de gemeenschap der kerk. Tegelijk met hem verloor de gereformeerde kerk zevenentwintig belijdende leden en zevenenveertig doopleden.

In datzelfde jaar nam Ds. Versluys het op hem uitgebrachte beroep van de gereformeerde kerk te Geldermalsen aan.

Met het oog op de beperkte plaatsruimte vermeld ik nu nog slechts de namen van zijn twee opvolgers, te weten Ds. W.E. Gerritsma en Ds. T. Kamper. We hebben daarmee heel summier de geschiedenis van deze kerk geschetst tot het jaar 1961.

Vrijzinnige Hervormden

Gegevens betreffende de vrijzinnige hervormden heb ik grotendeels kunnen ontleen aan het door de heer E. van den Burg samengestelde *Gedenkboek ter gelegenheid van het vijftig-jarig bestaan van de vereniging van Vrijzinnige Hervormden te Zoetermeer*, dat in 1964 het licht zag, met nog enkele aanvullingen van Ing. K.P. Janse. Het boekje opent met het bekende gezang van Jacqueline van der Waals:

Wat de toekomst brengen moge mij geleidt des Heren hand;
moedig sla ik dus de ogen naar het onbekende land.

Thans is dit gezang als nr 293 opgenomen in het Liedboek van de kerken. Uit dit ene voorbeeld blijkt, dat de protestantse godsdienstige stromingen veel gemeenschappelijks hebben, al mogen de verschillen in belijdenis niet als onbetekenend ter zijde worden geschoven.

Op 20 februari 1914 had de oprichtingsvergadering plaats; zesenzeventig leden traden toe. Als bestuursleden werden gekozen de heren Moerkercken van der Meulen, Groenewoud, Van Duijvenbode, Glijnis, Muilwijk, Noordam en Hoogenboezem. Behalve deze initiatiefnemers komt men ook andere namen tegen van personen en/of families, die in de nieuwe kerkelijke gemeenschap een plaats hebben gevonden, te weten Groenheijde, Van Hamersvelt, Huysman, Van der Vooren, Oudshoorn, Bakker, Janse, Graafland, Beunder en Böckling.

Bouw van de Adventskerk

In augustus 1955 werd de bouw van een eigen kerkgebouw aan de Julianalaan aanbesteed. Als naam werd gekozen 'Adventskerk', omdat men wilde leven

uit een blijvende verwachting en een voortgaande openbaring van Gods plan met de mensheid. Met de bouw was een bedrag van circa f 80.000,00 gemoeid, dat kon worden opgebracht dankzij de offervaardigheid van de leden en de goede samenwerking. Bij de openingsplechtigheid waren ook aanwezig de heren Groenewegen en Hermsen, respectievelijk loco-burgemeester en gemeentesecretaris.

Contacten met andere kerken

Van belang was ook de goede verstandhouding met de hervormde kerk van Rijswijk, waarvan de vrijzinnig-hervormde predikant aan vele Zoetermeerse baby's de doop bediende.

In de zeventiger jaren werd het contact met de Zoetermeerse nederlandse hervormde kerk hersteld: twee V.V.H.-leden maken sindsdien als ouderling deel uit van het kerkelijke bestuur.

Later kwam een samenwerkingsverband tot stand tussen vrijzinnige hervormden, doopsgezinden, remonstranten en anderen. Deze 'anderen' willen zich niet aansluiten bij een kerkgenootschap, maar onderschrijven wèl de doelstellingen van het samenwerkingsverband.

Bekende gast-predikanten

Bekende predikanten, die hier optraden, waren onder meer professor Eerdmans, Ds. Westmijse en Ds. Hoekstra. Laatstgenoemde bewoog zich ook letterlijk op een terrein dat nauwelijks met het kerkelijk leven verband hield. Hij was namelijk eens winnaar van de Elfstedentocht.

Gereformeerde Gemeente

Omstreeks het einde van de eerste wereldoorlog (1918) kwam hier ter plaatse een Gereformeerde Gemeente tot stand. Aanvankelijk hield men de godsdienstoefeningen in een voormalige werkplaats aan het Lagereinde. Later kerkte men in het gebouw op het Piet Heinplein, terwijl enkele jaren geleden de huidige fraaie imposante kerk vlakbij het stadshart verrees: de Vredekerk aan de Europaweg/hoek Zwaardslootseweg.

Drs. J.J. van der Spek

*****

SPREKEND VERLEDEN

In gesprek met Jan Westhoek

Op 30 juli 1928 is de voetbalvereniging D.S.O. (Door Samenspel Overwinnen) opgericht. Dat is deze zomer dus zesenzestig jaar geleden. Van de oprichters is alleen de heer Westhoek nog in leven. Voor de Interviewgroep alle reden om een gesprek met de inmiddels vierentachtigjarige heer Westhoek te hebben.

De jonge jaren

De heer Westhoek is geboren in een huis aan de Rokkeveenseweg, die toentertijd deel uitmaakte van Zegwaart.

"Ik ben op de Openbare School geweest, midden in het dorp. Weet je wel, dat daar een koekjesfabriek geweest is, nou daar was die school. Je ging het poortje door, dan ging je naar achteren en dan kwam je op een gang en daar had je al die lokalen. Er was nog een houten gebouw en dan stond je bij Van Herwijnen in de tuin. Meester Verwers was het hoofd van de school en juffrouw Coster was een heel oude juffrouw en die kwam altijd met de trein uit Den Haag. Dan was er nog juffrouw Hilvers, die was jonger en de meesters Wessels en Brouwer waren er. Meester Verwers woonde naast het poortje. Hij was een geziene man, een statige man die gezag uitstraalde. Hij had de leerlingen goed onder de duim.

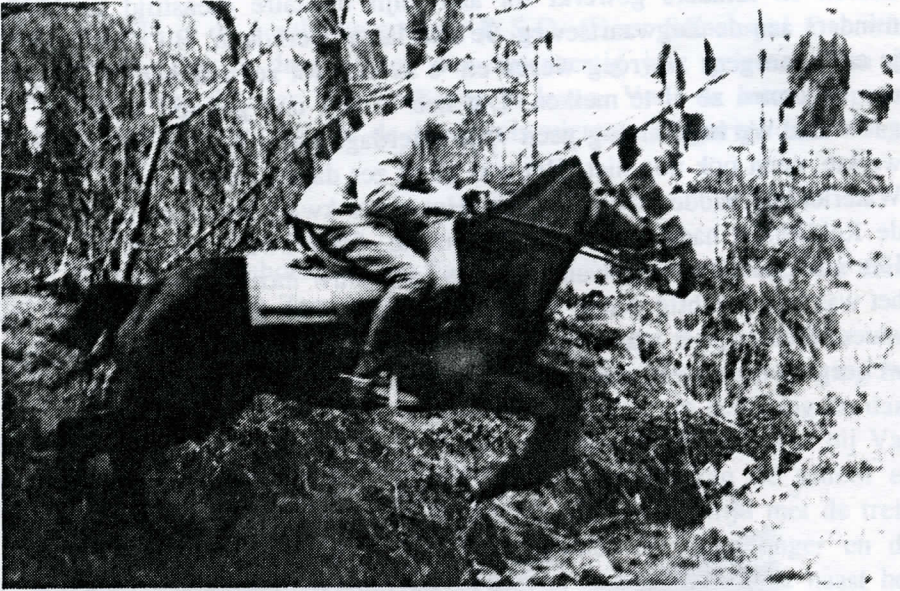
Ik weet niet anders dan dat er vroeger ook verschillende Westhoeken hebben gewoond in Zoetermeer. M'n opa heb ik nooit gekend, wel mijn oma, 'opoe', zeiden ze toen, die woonde aan de Horre (= Den Hoorn). Ik was op één na de jongste, er waren vier jongens en vier meisjes. Mijn vader deed los werk in de zomer en in de winter ging hij bij de gemeente werken. Dat losse werk deed hij meest bij de boeren. Als je vroeger geen werk had, kreeg je geen dubbeltje. Of je moest aan de Kerk verbonden wezen, dan kregen ze wel eens een gulden of een knaak, of van de Armezorg. Maar dat was heel weinig hoor. Ze moesten werken en iedereen moest werken. En een hoop werklozen waren er ook in die tijd. Jongeren en ouderen. 's Winters werkte mijn vader voor de gemeente aan de weg, want vroeger werd aan de wegen in de zomer niets gedaan, het waren van die keislag wegen. In de herfst ging hij naar de gemeente en later is hij helemaal aan de gemeente gekomen.

Als je van school kwam, moest je gaan werken. Doorleren kon niet, mijn broers en zussen ook niet. Ik was op één na de jongste en die meiden gingen in een dienst, zo noemden ze dat vroeger; dienstmeid waren ze. Ik heb bij boeren en tuinders gewerkt tot aan mijn militaire diensttijd in 1929. Bij tuinders aan de Zegwaartseweg. Je had lange werkdagn. Bij de boeren moest je er 's morgens al vroeg wezen en 's avonds tot zes uur geloof ik. Om vier uur begonnen ze al te melken. Dat heb ik ook nog gedaan, maar dat was je gauw zat. We hadden nog geen vrije zaterdagmiddag en toen ik bij Waterstaat werkte, eerst ook nog niet. Het was altijd zes dagen werken hoor.

Waterleiding hadden we niet thuis. Het water kwam meest uit de put, want in de Rokkeveen hadden we zo'n zakput hè. Daar kwam vanzelf het water in. Het was een diepe put, want met een lang touw moest je water putten. Maar het was wel prachtig water. Onder in de put waren wat lagen steentjes die het water filterden, het was prachtig helder water. Onze burens, die kwamen ook wel eens een paar emmers halen als het lang droog was geweest."

Jan Westhoek aan de 'tap'

Jan Westhoek in training met zijn paard

Voetbal

"Aan de overkant, op het land van Lies Huijsman, voetbalden we iedere dag, want verder had je weinig vertier. Voetballen was de hoofdzaak. We voetbalden ook wel eens op straat met een gummibal. In de Rokkeveen had je nogal wat ruimte en van auto's had je geen last, want die waren er praktisch niet. Soms werden we wel eens weggejaagd door de boer en als politie Haak op de fiets aankwam, gingen wij aan de haal."

Hoe het idee geboren werd om een voetbalclub op te richten.

"Dat kwam omdat wij altijd voetbalden. Er was wel eens een club geweest, de Zoetermeers-Zegwaartse Voetbalvereniging (Z.Z.V.V.). Dat was enkel maar in de zomer, op zo'n veld over het spoor, aan de Molenweg. Ze waren nergens in en je moest natuurlijk in de K.N.V.B. of in de Leidse of Haagse voetbalbond ingedeeld zijn. Wij zijn begonnen in de Leidse voetbalbond. Ons eerste veld was bij Koevoets aan de Zegwaartseweg. Dat hebben we toen zelf

in orde moeten maken, want er lagen allemaal greppels in de midden die we dicht moesten maken. Toen kwamen ze van de bond kijken en die keurden het veld af! Het was te smal. Het veld moest een bepaalde afmeting hebben.

Een aantal DSO-spelers uit de beginperiode. De foto is genomen in de tijd dat DSO nog op het terrein van Koevoets aan de Zegwaartseweg speelde. De personen, zoals wij die hebben opgekregen, zijn staand van links naar rechts: Paul Rietkerk, Dirk Hurman, Dirk de Kooter, Cor van Leeuwen, Gerrit de Hertog, Jan van Stein, Gerard Frigge en Wim Westhoek; zittend van links naar rechts: Maan (Manus) de Kooter, Jan Bierman, Dirk Wensveen, Jan Hoogduin, Jaap Henneken en (waarschijnlijk) Piet van Vliet.

Voor ons was het goed genoeg, maar voor de competitie niet. Toen zijn we met z'n allen greppen dicht gaan rijden. Ze hadden een sloot uitgebaggerd en die grond werd daarvoor gebruikt. Een heel karwei! Dan moesten we gras inzaaien en het duurde een tijd voordat het goed was. We hebben een elftal bij elkaar geraapt en zo gingen we voetballen.

Dat was het mooiste nog. De eerste wedstrijd moesten we tegen Lugdunum. We gingen op de fiets naar Leiden, anders kwam je er niet en toen zeiden ze

daar: "Ze zijn naar jullie toe in Zoetermeer". Het bleek voor ons een thuiswedstrijd te zijn. Ze hadden er nog geen verstand van hè, die besturen. En toen wij als de sodeflikker weer terug en toen konden we nog net voetballen. Naar Leiden fietsen en gelijk weer terug!

Er was ook altijd een ballenvisser, want er liep een sloot langs het veld. Jaren heeft ouwe Bram van Vliet dat gedaan.

Er werd niet veel getraind. Een paar keer in de week als je onderling tegen elkaar voetbalde. En hardlopen, dat moest je.

Na een paar jaar zijn we naar de Molenstraat verhuisd. Die was toen voor de helft bebouwd, tot aan de tocht. Daar moesten we na verloop van tijd ook weer vandaan, want ze gingen bouwen naar de Rokkeveen toe. Weer later zijn we naar Veelenturf gegaan. Daar heb ik veel gevoetbald. Het was daar erg gezellig. Maar vóórdat je kon gaan boetballen, moest je eerst wel de stront van het veld scheppen, want de koeien en schapen van Tinus Karens liepen er altijd op. Een tijd hebben we daar een terreinknecht gehad, die ze wel eens Mutters noemden, maar z'n echte naam was Cor Lampert en Arie Slootweg is jaren onze penningmeester geweest.

Een van de oprichters en D.S.O.-voetballer van het eerste uur was de heer Jan Westhoek. Andere mede-oprichters waren Jacob Bierman, Gerard Friggen, Jan Henneken en Gerrit den Hertog. Het eerste bestuur werd gevormd door de heren P. Rietkerk (voorzitter), J. Bierman (secretaris) en J. van Steijn (penningmeester). Voor zover bekend is op het ogenblik D.S.O. de voetbalvereniging in Nederland met het grootste aantal leden. De heer Westhoek, die zelf niet zo erg lang actief heeft gevoetbald, is altijd een trouw lid gebleven. De vereniging heeft hem beloond met het erelidmaatschap.

De oorlog

De heer Westhoek trad in de voetsporen van zijn vader en ging 'aan de weg' werken. Jan deed dat niet bij de Gemeente, zoals zijn vader, maar bij de Provincie als kantonnier. Met de mobilisatie in 1939 werd hij opgeroepen. Hij moest zich melden bij een zojuist nieuw gebouwde kazerne in Den Haag en vandaar ging hij naar het Westland.

"Ik was bij het 3e Regiment Veldartillerie. Drie batterijen vormden één Afdeling en we lagen van Honselersdijk tot Poeldijk. Eerst ben ik een maand ingekwartierd geweest bij particulieren en later werden we ondergebracht in een stal. We hadden een bestelwagentje en daarmee gingen we koffie en eten

rondbrengen, dat was leuk werk. Als dan de batterijen voor een oefening uitgerukt waren, gingen wij een partijtje biljarten met de wachtmeester.

Op 10 mei 1940 moesten we -midden in de nacht- naar Den Haag om Den Haag te verdedigen. De stukken hebben ze toen op de IJsbaan in stelling gebracht. De IJsbaan was dicht bij de Houtrushallen. De kanonniërs hebben geschoten op Ockenburg waar de Duitsers geland waren. Ze hebben het helemaal kort en klein geschoten en de infanterie moest er heen om de Duitsers te pakken. Het vliegveld Ockenburg was eigenlijk geen officieel vliegveld, het was een noodvliegveld.

Toen de kanonnen op de plaats van bestemming waren, zijn wij met de paarden naar de Conradkade in Den Haag gegaan. Langs de tuinen had je van die ijzeren hekken staan en daar waren de paarden aan vastgebonden. 's Avonds gingen we naar de Houtrushallen en 's morgens gingen we weer naar de paarden. We mochten natuurlijk niet in de gebouwen blijven, omdat ze bang waren dat ze die zouden bombarderen.

Ik ben daar geweest tot de overgave. We mochten niet gelijk naar huis, want er waren die paarden nog, hè. Omdat ze wisten dat ik werk had, mocht ik na verloop van tijd weg en kon ik weer bij de Provincie gaan werken."

Het waren spannende dagen, de meidagen van 1940, ook voor mevrouw Westhoek. "Zeker, maar je had het niet eens door. Ik weet nog goed dat Wim kwam, z'n broer, die was door moeder gestuurd. Moeder Westhoek en die had gezegd: "Zij daar, met die kleine jongen, zij zit daar maar alleen" en toen ben ik bij z'n moeder geweest. Ze wilde niet hebben dat ik daar alleen bleef. Je was jong natuurlijk en dan zat moeder in de war, dat ik alleen was. Ja, dat vergeet ik ook nooit, dat ze mij kwam halen."

Enige gegevens werden ontleend aan het in 1978 uitgegeven D.S.O.-Jubileumboek: *50 jaar D.S.O. binnen en buiten de lijnen*. De geplaatste foto's werden door de heer Westhoek en mevrouw Frigge welwillend ter reproductie afgestaan aan het Historisch Genootschap.

E.W. van den Burg en J.W. Dreise

*****

GENEALOGIE EN HERALDIEK

Met ingang van 1 januari 1994 is er een vast schema wat betreft de avonden van de werkgroep. In de maanden juli en augustus zijn er geen bijeenkomsten. Het schema ziet er als volgt uit:

- INLOOPAVONDEN: Elke eerste maandag van de maand, met uitzondering van 4-4-1994 (2e paasdag) en 5-12-1994.
- VERGADERAVONDEN: 18 april; 27 juni en 19 september.
- WERK-/STUDIEAVONDEN: Alle overige maandagen, uitgezonderd 2e pinksterdag en 2e kerstdag.

Alle avonden zijn op de maandagavond en beginnen om 20.00 uur in 't Oude Huis, Dorpsstraat 7.

Nadere inlichtingen: Marjolijne Vijverberg-Kalkema,
Stekelbaarssloot 35, 2724 AR Zoetermeer;
tel. 079-31 65 52.

SCHENKINGEN

Van de heer H.J.H. van der Kooij uit Zoetermeer ontving de werkgroep een boek met een deelgenealogie Van der Kooij.

Van de heer F. Schachtschabel ontvingen wij divers genealogische shareware programma's en een B.B.S lijst.

Mevrouw C. Koppers van Agten deed ons de "Gids voor Haags Huizenonderzoek", samengesteld door C.J.J. Stal, toekomen.

Alle gevers hartelijk dank.

WAPENREGISTER VAN DE AFDELING DELFLAND VAN DE NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING.

In oktober 1986 heeft het bestuur van de Afdeling Delfland van de N.G.V. besloten om een wapenregister aan te leggen, waarvan de uitvoering in september 1987 is gestart. Leden van de Afdeling Delfland, families die hun bakermat in Delfland hebben of thans in Delfland wonen, kunnen hun wapen ter registratie aanbieden. Voorts kan worden geadviseerd over een nieuw wapen-ontwerp en toepassing van de heraldiek.

Onder Delfland wordt verstaan de regio's Den Haag, Zoetermeer, Delft, het West- en Oostland, Vlaardingen, Schiedam, Maassluis en de z.g. B-driehoek bij Rotterdam.

Toelichting. Geconstateerd is dat bij veel families een latente belangstelling en behoefte bestaat om een wapen te voeren. Dit verschijnsel dient men niet te ontmoedigen, maar te kanaliseren en verantwoord te begeleiden. Naast advisering is het aanleggen van een wapenregister daar een vorm van. Op deze wijze kunnen de spelregels van de heraldiek volledig tot hun recht komen. Naar onze mening ligt hier een taak voor de Afdeling Delfland, en het zou jammer zijn, indien door een gebrek aan mogelijkheden op dit terrein de gang naar de beunhazende financiële z.g. heraldische bureaus of juweliers, die maar al te graag en snel "een wapen leveren", wordt ingeslagen. Het is bekend dat er veel families zijn die een wapen voeren zonder dat men inhoudelijk iets van een wapen weet. Ons streven is er dan ook op gericht om onder het desbetreffende wapen een stevig fundament te leggen.

Een fundament in de vorm van:

- het geven van voorlichting en advies over een juiste heraldische toepassing;
- het maken van een heraldische beschrijving;
- het wapen plaatsen in de historische context van de familie door vast te leggen waar de oorsprong van het wapen ligt, wie het wapen voor het eerst voerde en waar het werd gevonden;
- vermelding van de persoonsgegevens van de aanvrager en last but not least:
- het op uniforme en gestandaardiseerde wijze vastleggen van de gegevens in het register.

Van elk wapen zal een wapenblad worden uitgeschreven met de volgende informatie:

- kleuren-afbeelding van het wapen (10x15 cm);
- de heraldische beschrijving;
- bij oude wapens de oorsprong;
- de persoonsgegevens van de wapenvoerder/-aanvrager;
- nummer en datum van de registratie.

Om de benodigde gegevens op uniforme wijze te verkrijgen, is een "Registratieformulier familiewapen" ontworpen.

Na indiening van:

1. bedoeld registratieformulier;
2. stamboom/genealogie;
3. twee kleurenfoto's (10x15 cm);
4. bronvermelding bij oude wapens (voor zover van toepassing);
5. literatuurvermeldingen van het wapen (zover van toepassing), zal het wapen worden beoordeeld.

Er zal o.a. worden getoetst op de volgende elementen:

(a) historisch, (b) heraldisch, (c) esthetisch, (d) rechtmatigheid, (e) usurpatie (= het voeren van een wapen van een andere familie).

Het bestuur van de afdeling beslist over registratie. Van de registratie ontvangt de aanvrager een exemplaar.

De kosten bedragen f 25,- per aanvraag en kunnen worden overgemaakt op giro-rekening 56 86 93 t.n.v. A. Verouden te Delft, met vermelding "Wapenregister".

Indien niet tot registratie kan worden overgegaan, ontvangt de aanvrager daarover schriftelijk bericht.

Voor nadere informatie en aanvraag Registratieformulier familiewapen kan contact worden opgenomen met E.B. van Rijn, Populierenhof 22, 2678 SJ DE LIER (tel. 01745-14472 na 19.00 uur).

De geregistreerde wapens worden gepubliceerd in het mededelingenblad van de Afdeling Delfland en het register is op aanvraag te raadplegen.

*****

PERSBERICHT

Afdeling Voorlichting van de gemeente Zoetermeer deed op 8 maart j.l. een persbericht uitgaan, waaraan wij het volgende ontleen:

In het gemeente-archief van Zoetermeer zijn sinds begin maart 1994 waardevolle, historische archieven uit de periode 1572-1896 beschikbaar. Deze archieven zijn afkomstig van het Rijksarchief te Den Haag.

Vanwege de grootte van de stad en het beschikken over een gemeente-archivaris heeft de minister van W.V.C. machtiging verleend tot het inbewaaringe van uniek archiefmateriaal. De doop-, trouw- en begraafboeken van de gemeenten Zegwaard en Zoetermeer (1586-1811) zijn voortaan in het Zoetermeerse gemeente-archief te vinden.

De studiezaal (Stadhuis, tweede verdieping, kamer 275) is van maandag t/m vrijdag geopend van 9.00 tot 17.00 uur.

Nadere informatie is te krijgen bij de gemeente-archivaris, de heer J.P. Rijnsburger (tel. 079 - 44 05 77).

*****

VERSLAG van de ledenvergadering van het Historisch Genootschap Oud Soetermeer, gehouden op 24 november 1993.

Aanwezig 35 leden : afwezig met kennisgeving de dames Grootveld, Grootveld en Vijverberg, en de heren Van Dam en Van Luijpen.

1. Opening

De heer Grootveld, voorzitter, opent de vergadering en heet alle aanwezigen hartelijk welkom. Dit jaar werd het 900ste lid ingeschreven. Volgend jaar bestaat het genootschap 45 jaar en kan wellicht het 1000ste lid worden ingeschreven.

In het afgelopen jaar is een aantal leden van het genootschap overleden. Hiervoor vraagt de voorzitter een moment stilte.

2. Verslag ledenvergadering 27 april 1993

Het verslag wordt zonder op- of aanmerkingen door de leden vastgesteld en goedgekeurd. De secretaris wordt bedankt.

3. Mededelingen van het bestuur

Onlangs heeft Oud Soetermeer overleg gehad met een aantal zusterverenigingen. Op deze vergadering kwam de aanleg van het Bentwoud aan de orde. Voorheen heeft het genootschap zich gedistantieerd van enige actie. Ten aanzien van de nota "Alternatief voor Bentwoud" heeft het bestuur toch besloten zich solidair te tonen om het plan Bentwoud in een beter landschappelijk en cultuurhistorisch perspectief te plaatsen.

4. Vaststellen Huishoudelijk reglement

In april heeft de statutenwijziging plaatsgevonden. Hierop heeft het bestuur de commissie verzocht de statuten verder uit te werken in het huishoudelijke reglement.

De voorzitter stelt voor elk artikel apart te behandelen. De eerste negen artikelen hebben betrekking op het bestuur. Een rooster voor aan- en aftreden van archivaris en redactie volgt na goedkeuring van het huishoudelijk reglement.

De artikelen tien tot en met veertien betreffen de leden. Alleen leden en hun levenspartners kunnen recht doen gelden op faciliteiten van de vereniging.

Artikel vijftien werkt de verplichtingen van de werkgroepen nader uit.

In artikel zestien tot en met achttien komen de financiën aan bod; contributie, de taken van de kascommissie en onkostenvergoedingen. Vanuit de vergadering wordt aangedrongen trage betalers van contributie eerder aan te manen. De penningmeester streeft ernaar artikel 16 na te leven, waarbij de contributie uiterlijk 1 april moet worden betaald.

Doel van het verenigingsblad en voorwaarde plaatsing kopij wordt behandeld in artikel negentien en twintig. Redactie belangen worden geregeld in artikel eenentwintig. De volgende drie artikelen regelen de schenkingen, het beheer van de collectie en de archeologische collectie. In deze artikelen wordt een duidelijke scheiding aangegeven tussen de verzamelingen. De laatste twee artikelen behelzen de slotbepalingen. Wijzigingen kunnen worden vastgesteld door het bestuur, waarna op de eerstkomende ledenvergadering de leden in kennis worden gesteld inzake wijzigingen.

Vanuit de leden is het altijd mogelijk suggesties of wijzigingen in te dienen bij het bestuur. Is het bestuur niet ontvankelijk voor wijziging dan kunnen de leden in de ledenvergadering als hoogste orgaan de wijziging voorstellen, waarna stemming plaatsvindt.

De voorzitter stelt voor het huishoudelijk reglement vast te stellen. De leden keuren het concept van 10 november zonder enige wijziging goed.

5. Overdracht collectie

In 1987 opende het museum de deuren. Echter een museum zonder collectie is geen museum. De huidige collectie die zich in de depots bevindt, is in eigendom van de vereniging. Het beheer is de afgelopen jaren in handen geweest van de stichting Museum 't Oude Huis. Nu komt het moment om door middel van een overdracht dit officieel te bekrachtigen, onder het afsluiten van een aantal bepalingen.

De voorzitter stelt voor de bepalingen afzonderlijk door te nemen.

Bepaling 1. De formele overdracht. Het voorstel om "vereniging" te wijzigen in "genootschap" maakt de vorm van rechtspersoon onduidelijk.

Onder historische objecten wordt het geheel van voorwerpen verstaan die zich bevinden in 't Oude Huis en elders.

Het voorstel om alleen Zoetermeerse en Zegwaartse objecten te verzamelen krijgt geen steun, gestreefd wordt naar een bredere opzet van de collectie, omdat de grens moeilijk is af te bakenen. Het voorstel om het museum af te stoten, krijgt eveneens geen steun.

Bepaling 2. Verwijst naar artikel 22 en 23 in het HHR.

Bepaling 3. Een lid heeft zijn twijfels over de deskundigheid van het beheer door het museum. Echter na overdracht is het museum als eigenaar gehouden aan bepaling 3.

Bepaling 4. Deze bepaling trekt een zware wissel op het museum om binnen een jaar een inventarisatie te maken.

Bepaling 5. Op voorstel uit de vergadering wordt aan deze bepaling toegevoegd dat de stichting om niet, aanbiedt aan de vereniging.

Bepaling 6. Voor de reeds aanwezige objecten wordt verwezen naar bepalingen 1 en 5. Voor de inventarisatie naar bepaling 4. Er is nu nog geen scheiding aan te brengen.

Bepaling 7. Geeft de afbakening weer van de collectievorming tussen vereniging en stichting. Na de uiteenzetting besluit de ledenvergadering over te gaan tot overdracht van de collectie van de vereniging Historisch Genootschap Oud Soetermeer aan de Stichting Historisch Museum 't Oude Huis.

6. Begroting 1994

De voorzitter geeft het woord aan de penningmeester. Hij heeft de financiële bescheiden van de vereniging goed overgedragen gekregen van de oud-penningmeester, dhr. Wester.

De begroting is aan de lastenzijde ingedeeld in huisvestings-, organisatie- en uitvoeringskosten. De begroting wijkt verder weinig af van de begroting van 1993.

De contributie is gebaseerd op 1000 leden. De extra giften worden ondergebracht onder de post donaties algemeen. De deelnemersbijdragen activiteiten behelzen de inkomsten aan excursie, filmavonden en lezingen. De overige donaties zijn inkomsten voor de werkgroepen. Zij dienen om de exploitatiekosten van de werkgroepen te verminderen, waardoor zij een beperkt beroep behoeven te doen op de algemene middelen. Vanuit de GWZ blijkt enige teleurstelling. Zij beschouwen de donaties als extra op het begrote bedrag. De voorzitter verduidelijkt dat de werkgroepen bij het indienen van hun begrotingen de verwachte baten moeten opnemen. De vereniging staat garant voor de begrote uitgave van de werkgroepen ook al zouden zij geen inkomsten hebben, echter bij vermindering van donaties o.a. aan de werkgroepen zal de vereniging in de algemene middelen of werkgroepbegrotingen moeten snijden.

Op een vraag van de AWZ wordt verduidelijkt dat donaties, die de begroting van de werkgroep te boven gaan, specifiek aan die werkgroep komen.

Om tot een betere verdeling te komen, wordt de huidige AWZ donatie-rekening veralgemeniseerd en op naam van de vereniging gezet. Waarop expliciet kan worden aangegeven voor welke werkgroep wordt gedoneerd.

De rente die een stijging van 100% te zien geeft, wordt veroorzaakt door de gezonde liquide positie van de vereniging en door snelle beleggingen in de eerste maanden van het jaar.

De behandeling van de lastenzijde roept een aantal vragen op. De penningmeester geeft de volgende antwoorden. De onroerendgoedbelasting staat voor de helft op de begroting, omdat het museum de andere helft gaat betalen. Inkomsten aan boeken kunnen moeilijk worden begroot. In principe moeten de uitgaven kostendekkend zijn; in ieder geval worden zij verantwoord in de jaarrekening.

Na deze opmerkingen wordt door de ledenvergadering geconcludeerd dat er geen contributie verhoging wordt voorgelegd. De voorzitter geeft aan dat er geen tekorten worden verwacht, zodat er geen aanleiding was voor een contributie verhoging. Zonodig moet er worden bezuinigd, maar we gaan er vanuit volgend jaar het 1000ste lid te verwelkomen.

Vanuit de vergadering wordt aangedrongen op publikatie van de begroting in het verenigingsblad. De voorzitter geeft aan dat het niet gelukt is om de begroting te publiceren. Het bestuur streeft naar publikatie en zal de begroting alsnog publiceren in het eerstkomende blad. Hierna verzoekt de voorzitter de begroting goed te keuren. Zonder enige wijziging gaan de leden akkoord met begroting 1994. De penningmeester wordt bedankt voor het opstellen.

7. Benoeming erelid

Vandaag doet het bestuur het voorstel om de heer Van Wieringen tot erelid te benoemen. Binnen de vereniging zijn er tot op heden drie ereleden. Met instemming en onder applaus benoemt de ledenvergadering de heer Van Wieringen tot erelid vanwege zijn jarenlange en nog steeds voortdurende inspanningen ten behoeve van het oude Zoetermeer. De voorzitter overhandigt de oud-voorzitter de verklaring.

8. Rondvraag

Mw. Moerman: vraagt of de leden het op prijs stellen dat de ereleden steeds in het verenigingsblad worden genoemd. De aanwezige ereleden stellen hier geen prijs op. Hierna vraagt zij naar de mening van de leden in verband met de nieuwe afbeelding op de voorpagina van het laatste verenigingsblad. Dit voldoet namelijk beter aan de verzending via de post omdat er meer ruimte is. De mening van de leden is verdeeld. De voorzitter laat verder initiatief over aan de redactie.

Dhr. Schneider: maakt zich zorgen over de lage deelname aan de excursies. De activiteitencommissie spant zich in om aan deze afnemende belangstelling een halt toe te roepen. Er zijn soms oorzaken te noemen vanwaar deze terugloop in belangstelling. Suggesties zijn echter altijd welkom bij de activiteitencommissie.

9. Sluiting

De voorzitter wil aan het eind van deze vergadering ingaan op de het verzoek van de heer Van den Burg om de commissie die de statuten, huishoudelijk reglement en huisregels heeft opgesteld, op te heffen. De commissie, bestaande uit de heren Van den Burg, Van Domburg en Kamphuis, heeft zich de afgelopen 1½ jaar beziggehouden met deze herzieningen en vernieuwingen met op hun weg de gebruikelijke voetangels en klemmen. De voorzitter bedankt de commissieleden van harte voor hetgeen zij voor de vereniging om niet hebben verricht en dechargeert de leden van hun taak.

Hierna sluit de voorzitter de vergadering en volgt de film over de stoomtrein in de Haarlemmermeer.

*****

J A A R V E R S L A G - 1 9 9 3

Algemeen

In negentienhonderddrieënnegentig hebben vooral de beginselen en organisatie van de vereniging centraal gestaan. Eind 1992 had het bestuur immers, genoodzaakt door de stormachtige groei die de vereniging de laatste tien jaar heeft doorgemaakt, besloten de statuten geheel te herzien.

Een commissie, bestaande uit de heren Van den Burg, Van Domburg en Kamphuis, heeft meer dan een jaar aan dit initiatief gewerkt. Hierop volgde een statutenwijziging op 27 april 1993, het vaststellen van een huishoudelijk reglement op 24 november 1993 en het invoeren van huisregels voor 't Oude Huis op 1 januari 1993.

De algehele herziening leidde tot duidelijkheid en een betere communicatie tussen de diverse onderdelen van de vereniging zoals bestuur, werkgroepen en redactie.

Ook de band tussen de vereniging en de stichting Historisch Museum 't Oude Huis verbeterde hiermee. Daarbij was van belang de vertegenwoordiging door het museum in het bestuur van de vereniging. Het museum heeft nu een permanente zetel in het bestuur. Daarnaast heeft de overdracht van de collectie voorwerpen van de vereniging aan het museum meer duidelijkheid verschaft.

De huisvesting van de vereniging in 't Oude Huis bleef ook dit jaar voor problemen zorgen. Het museum kampte als huurder van de vereniging met ruimtegebrek. De werkgroepen vroegen om meer ruimten. De collecties werden groter, waarvoor meer plaats ingeruimd werd in de depots.

Dit jaar werd de brand- en inbraakbeveiliging in gebruik genomen.

Het bestuur heeft in het najaar wederom actie ondernomen naar de gemeente Zoetermeer voor uitplaatsing van de tweede huurder van 't Oude Huis, waardoor twee kamers vrij kunnen komen en de beveiliging gewaarborgd wordt.

Als één van de hoogtepunten heeft de vereniging dit jaar, met hulp van diverse sponsors, het jubileumboek "Gebundeld Verleden" kunnen herdrukken. Doordat het boek gesponsord werd, heeft het bestuur besloten uit de opbrengst een boekenfonds in het leven te roepen waaruit volgende publikaties kunnen worden gefinancierd. Veel dank hiervoor is verschuldigd aan de heer G. Scholten.

Leden

Het ledental van de vereniging was per 1 januari 1993 874. In de maand mei mochten we het 900ste lid van de vereniging welkom heten. Het ledental gaf een minder stijgende lijn te zien dan in 1992 toen de vereniging 88 nieuwe leden mocht verwelkomen. Op 31 december sloot de vereniging het jaar af met 915 leden; een positief resultaat van 41 leden.

Bestuur

Dit jaar trad onze voorzitter, de heer Van Wieringen, volgens rooster af. Na een voorzittersperiode van 1987-1993 en een bestuursperiode van 1968-1993 overhandigde hij in de voorjaarsledenvergadering de voorzittershamer aan de heer Grootveld. Volgens de nieuwe statuten kozen de leden met overgrote meerderheid de nieuwe voorzitter in functie.

De penningmeester, de heer Wester, had te kennen gegeven zijn taak per 1 januari neer te leggen. Hij werd opgevolgd door de heer Bogaers die de honneurs al tot de voorjaarsledenvergadering waarnam. Door de ledenvergadering werd hij in april benoemd in het bestuur.

De heren Van Domburg, Windmeijer en Van Zwet werden herkozen.

De heer Klos heeft zich na een periode van drie jaar niet meer beschikbaar gesteld voor een tweede termijn en trad in de voorjaarsvergadering af.

De heer Kamphuis, die namens de gemeente Zoetermeer deel uitmaakte van het bestuur, heeft zijn taken neergelegd, omdat de gemeente Zoetermeer niet langer gebruik wenste te maken van het recht een afgevaardigde te benoemen. Het museumbestuur droeg de heer Vermeulen voor om plaats te nemen in het bestuur namens het museum. Deze voordracht werd door de leden bekrachtigd.

Het bestuur bestond in 1993 uit twaalf leden. Tussen de besturen van het Historisch Genootschap en de Stichting Museum 't Oude Huis was regelmatig contact.

Financiën

Voor het financieel-overzicht 1993 van de vereniging wordt verwezen naar de jaarrekening en balans.

Ten aanzien van de faciliteiten vanuit de vereniging werden enige zaken vastgelegd in het huishoudelijk reglement, betreffende de toegang tot door de vereniging georganiseerde activiteiten, deelname aan excursies, en onkostenvergoedingen. Verder werd vastgelegd dat de contributie voor 1 april betaald moet zijn.

Collectie

De collectie van de vereniging is al sinds de oprichting van de Stichting Historisch Museum 't Oude Huis gesplitst in een bestand (gebruiks)voorwerpen en een collectie papieren, boeken, foto's en filmmateriaal. De gebruiksvoorwerpen worden beheerd door de conservator van de stichting en het overige materiaal door de archivaris van de vereniging. Na goedkeuring door de ledenvergadering werd de collectie voorwerpen in december officieel in eigendom overgedragen aan de stichting. Uitzondering vormt de archeologische collectie, die eigendom is van het rijk. Deze collectie blijft in beheer van de AWZ.

Dankzij de medewerking van vier vrijwilligers, die gedeeltelijk al in 1992 begonnen, kon een flinke achterstand bij de overblijvende collectie weggewerkt worden. De catalogus van de bibliotheek werd in de computer ingevoerd en gecombineerd met het reeds bestaande register op de eerste tien jaargangen van het verenigingsblad. Hierdoor zijn alle boeken en artikelen via één catalogus toegankelijk. De aanwinsten en verschenen artikelen sinds 1992 worden ook in dit bestand opgenomen. Na het vaststellen van een rubrieksindeling voor de boeken en tijdschriften, kon ook het enorme bestand aan knipsels, drukwerk en ander documentatiemateriaal op dezelfde manier geordend worden.

Ten aanzien van de historische films van de vereniging valt te melden dat deze in het verslagjaar door medewerking van de heer G. van Doornen voor het grootste gedeelte op videobanden werden gekopieerd, zodat bij vertoning niet telkens de kwetsbare originele exemplaren gebruikt hoeven te worden. Bovendien werd tegelijkertijd een aantal films van particulieren ten behoeve van de vereniging gekopieerd. Een voorlopige inventarisatie en beschrijving van de films kwamen dit jaar gereed.

De collectie stratenfoto's (ruim 1700 exemplaren) werd aangevuld en de achterstand in het opzetten op kartons werd geheel weggewerkt.

De meer dan 1100 dia's werden voorzover nodig beschreven en met medewerking van de heer B. Tuinstra werd een computerprogramma vervaardigd voor de uiteindelijke catalogisering. De

eerste 100 dia's werden ingevoerd. Het in het afgelopen jaar door schenking en aankoop verworven materiaal is voor een gedeelte verantwoord in het verenigingsblad.

Publiciteit en verenigingsblad

De redactie van het verenigingsblad is dit jaar nauw betrokken geweest bij het opstellen van de statuten en het huishoudelijk reglement. Het uitgeven van een verenigingsblad is opgenomen in de statuten. Onder andere werden doel, voorwaarde plaatsing kopij en taken van de redactie opgenomen in het huishoudelijk reglement.

De redactie bestond in het verslagjaar uit twee redactieleden en een bestuurslid. Door de financiële steun van een aantal Zoetermeerse bedrijven werd de uitgave van het verenigingsblad mede mogelijk gemaakt. Zij waren bereid hun bijdragen te continueren.

Dit jaar is de redactie overgegaan tot verzending van een gedeelte van de oplage van 't "Seghen Waert" per post. Dit had tot gevolg dat een aantal bezorgers van hun taak werd ontheven, omdat het aantal leden buiten Zoetermeer te gering was om in aanmerking te komen voor het voordelige posttarief.

Dit jaar heeft mevrouw L. Veldman, in verband met haar verhuizing, haar PR-taak neer moeten leggen. Daar de PR-functionaris geen deel uitmaakte van het bestuur en deze situatie als onwenselijk werd ervaren, heeft het bestuur besloten dat deze functionaris opgenomen werd in het bestuur. De heer Collenteur werd door het bestuur voorgedragen. Na zijn benoeming heeft hij de public-relations van de vereniging op zich genomen. De vereniging heeft, mede door de activiteiten van de werkgroepen, vaak de media weten te bereiken. Het PR-contact tussen vereniging en museum is geïntensiveerd.

De artikelenreeks "VERLEDEN HERLEEFT" is dit jaar weer goed van de grond gekomen. Mevrouw Veldman heeft tot haar verhuizing de publikatie op zich genomen. Daarna hebben mevrouw Moers en de heer van Wieringen het plaatsen van de historische foto's van Zoetermeer overgenomen. Het bijna wekelijks plaatsen van foto's gaf een gunstig resultaat voor de publiciteit van de vereniging

Werkgroepen

- ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP ZOETERMEER - (AWZ)

Het jaar 1993 was zonder twijfel een bijzonder jaar voor de Archeologische Werkgroep. Naast alle "normale" werkzaamheden werd het langverwachte boek over kasteel Palenstein gerealiseerd en daarmee werd het project Palenstein voorlopig afgerond.

Ledental

Aan het einde van 1993 had de AWZ 19 leden. Dit betekent stabilisatie van het ledental op het niveau van 1992.

Bestuur AWZ

De AWZ-voorzittershamer werd door de heer Grootveld overgedragen aan de heer R. Lagas.

Projecten

Naast de intensieve activiteiten rondom het project Palenstein, werd in 1993 gewerkt aan de projecten Leidse Wallen, Reguliersdam, Parkeerplaats AH, Dorpsstraat 109-113, Den Hoorn 2 en Voorweg 170.

Groepen

Iedere sub-groep van de AWZ heeft op specifieke wijze ertoe bijgedragen de voornoemde projecten archeologisch in kaart te brengen. Zo werd er op het gebied van Glas, Aardewerk, Hout, Metaal en Leer veel werk verzet. De groep Pijpelogie heeft het determineren van pijpen voortgezet. De groepen Paleobotanie en Zoöarcheologie hebben beide een vergelijking-collectie opgezet en een verslag geschreven voor het project Palenstein. Het Dendrochronologisch onderzoek is voorlopig stopgezet in verband met te weinig referentie kader. Er is een aanvang gemaakt met het Pollenonderzoek.

De Automatisering stond in 1993 voornamelijk ten dienste van de Palenstein publikatie. De nadruk lag hierbij op het verwerken van de gegevens van het aardewerkonderzoek en op het drukklaar maken van de illustraties.

De in 1992 aangevangen catalogisering van het kaartbezit (vermengd met de collectie van het Historisch Genootschap) vond nauwelijks voortgang. Andere zaken eisten de aandacht op, zoals de uitgave van het boek Het Huis te Palenstein in Zegwaard.

De bibliotheek op archeologisch gebied groeide in 1993 tot ongeveer 125 titels.

Activiteiten

In 1993 zag de eerste echte publikatie van de AWZ het licht: in november werd "Het huis te Palenstein, Historisch en archeologisch onderzoek naar een kasteel in het veen" aan het publiek gepresenteerd. Veel groepen hebben het hele jaar hard en enthousiast aan deze publikatie gewerkt; een groot deel van de auteurs is AWZ-lid.

Op 6 november 1993 werd in museum 't Oude Huis de tentoonstelling "Een kasteel in het veen" over het Huis te Palenstein geopend. Deze expositie werd samengesteld door de AWZ. Hier werd ook het genoemde boek gepresenteerd. In de eerste twee maanden heeft de tentoonstelling reeds vele honderden bezoekers getrokken.

Op 18 november 1993 werd er een dialezing georganiseerd. Vier auteurs van het boek over Palenstein hielden lezingen over het onderzoek en de geschiedenis van dit Zoetermeerse kasteel(tje) voor de ongeveer 50 toehoorders. Ook de ontstaansgeschiedenis van Zoetermeer en het leven in de middeleeuwen kwamen hierbij aan de orde.

Begin 1993 werd een excursie georganiseerd naar het Museon in Den Haag.

Financiën

De financiële situatie van de AWZ in 1993 was, dankzij het feit dat vele leden van de vereniging ons ondersteunden, goed te noemen. In totaal kwam er meer dan 5000 gulden aan donaties binnen. Dit geld werd besteed aan de gebruikelijke posten als aanschaf en onderhoud van materieel, uitbreiding van de bibliotheek, bekostiging van materialen voor de restauratie en de conservering van vondsten. Bovendien werd een deel gereserveerd voor de publikatie van het Palenstein-boek.

Publiciteit

De AWZ heeft in 1993 niet te klagen gehad over de hoeveelheid publiciteit. Het boek, de tentoonstelling en de lezing over kasteel Palenstein resulteerden in een groot aantal artikelen en vermeldingen. Dit gold zowel op lokaal als landelijk niveau.

- GENEALOGISCHE WERKGROEP ZOETERMEER - (GWZ)

De Werkgroep Genealogie en Heraldiek, meestal genoemd "Genealogische Werkgroep Zoetermeer" (G.W.Z.) houdt zich vooral bezig met onderzoek naar en verzamelen van gegevens van genealogische aard van met name (oud)-Zoetermeerse en Zegwaartse families. Daarnaast tracht zij belangstellenden te helpen bij eventuele problemen op het gebied van genealogisch onderzoek naar Zoetermeerse of Zegwaartse voorouders.

De Werkgroep bestaat thans uit ongeveer 36 leden, waarvan er circa 20 actief zijn betrokken bij diverse zaken.

De heer Th. van Tartwijk heeft in het verslagjaar het GWZ-voorzitterschap overgedragen aan de heer C. van Luijpen.

Activiteiten

Op 16 januari werd deelgenomen aan de "Open Huis"-dag. Op 21 februari gaf de heer B. de Keijzer een lezing over de mogelijkheden van genealogisch onderzoek in Nederland.

Dit jaar werd er zes maal een vergaderwerkavond en vier maal een inloopavond gehouden, voor leden en niet-leden. Verder werden er diverse extra werkavonden gehouden. Voor belangstellende werkgroepleden werd een basis P.C.-cursus georganiseerd.

Op 18 september werd een Genealogische Kontakt dag georganiseerd in samenwerking met: de N.G.V.-Computerdienst, de N.G.V.-Afdeling Delfland, de genealogische Vereniging "Prometheus" van de Technische Universiteit te Delft, de Studiegroep Genealogie "Westland", de Historische Kring Benthuizen en diverse Historische Werkgroepen uit het Westland. Wegens enorm succes belooft dit een jaarlijks terugkerende gebeurtenis te worden, om beurten te organiseren door een der deelnemende verenigingen.

Daarnaast werd gestaag voortgegaan met het verzamelen van diverse soorten familiedrukwerk en het onderzoek in diverse archieven, zoals: het Gemeentearchief te Zoetermeer, het Algemeen Rijksarchief te Den Haag en sinds kort ook het archief van de R.K. Kerk te Zoetermeer.

De Zoetermeerse doopgegevens uit de periode 1695-1811 zijn thans gezinsgewijs gerangschikt en in gedrukte vorm aanwezig, waarbij voorzover mogelijk ook de huwelijksplaats en -datum van de betrokken echtparen is opgenomen.

Diverse doop- en trouwgegevens van voor 1695 en begraafaantekeningen van latere data zijn ook gereed voor indexering, doch gezien enkele problemen met het Gens Data Klapperprogramma, nog niet verwerkt.

Enkele leden hebben zich sinds kort ook belast met het verzamelen van doop-trouw- en begraafgegevens uit het archief van de R.K.kerk, van na 1811.

Door de heer Heemskerck te Voorburg werd toegezegd diverse door hem gemaakte indices op Zoetermeerse en Zegwaartse Doop-, Trouw- en Begraafboeken ter beschikking van het genootschap te stellen. Naar verwachting zijn dit in eerste instantie de begraafgegevens van voor 1811 en de trouwgegevens van voor 1650.

- INTERVIEWGROEP "SPREKEND VERLEDEN" -

Samenstelling Werkgroep

Op 31 december telde de werkgroep zeven leden.

Interviews

De interviewgroep bestaat uit een beperkt aantal leden en de meesten hebben meerdere functies bij het Historisch Genootschap en het Historisch Museum. Om deze reden en omdat een interview van voorbereiding tot en met uitwerking zeer arbeidsintensief is, legt de werkgroep niet de nadruk op een grote productie, doch probeert een bescheiden aantal interviews te houden die zo goed mogelijk aansluiten bij de hoofddoelstelling:

"Het interviewen van oude(re) Zoetermeeders of voormalige Zoetermeeders om via deze bronnen zo veel mogelijk informatie te verkrijgen. Informatie in ruime zin en wel over gebouwen, personen, maatschappelijke toestanden, beroepen, verenigingen, opvallende ontwikkelingen, kerkelijk leven, onderwijs etc." Met het voorgaande als uitgangspunt vonden interviews plaats met de volgende personen: Mw. W. Brandhorst-Van den Berg, de heer J. Clement, mw. T.F. du Clou-Faltay, de heer C. Fischer, mw. De Kater-Gorissen, de heer H.J. Oskam, de heer R.A. Roos, de heer J. Westhoek.

Financiën

Het beschikbare budget bleek toereikend om de in 1993 gestelde doelstelling te kunnen realiseren. De interviewgroep kon, ter vervanging van een volledig afgeschreven schrijfmachine, een nieuwe en moderne schrijfmachine aanschaffen.

Bijdragen voor het verenigingsblad en voor de Postiljon

Voor vier uitgaven van het verenigingsblad werd kopij geleverd. Het betreft de volgende bijdragen: Adrianus (Aad) Jongerius (arts in ruste), Cas Fischer (volksfeesten), Mien Brandhorst-Van den Berg (huisvrouw) Henk Oskam (gemeenteraadslid/wethouder).

Aan de Postiljon werd toestemming verleend om de volgende interviews over te nemen: Adrianus Jongerius, Cas Fischer, Han van Schaik, Henk Oskam.

- WERKGROEP GESCHIEDENIS -

De werkgroep Geschiedenis werd bij gebrek aan activiteiten op 26 mei 1993 opgeheven.

Activiteiten

In juli 1993 heeft het bestuur een activiteitencommissie ingesteld. Deze commissie, bestaande uit mevrouw Brandhorst en de heren Collenteur en Van Wieringen, heeft het voortouw genomen in het organiseren van lezingen en excursies. Daarvóór werden de lezingen en excursies rechtstreeks georganiseerd door het bestuur.

Lezingen

In februari vond de eerste lezing plaats. De oud-voorzitter J.v.d.Spek gaf een uiteenzetting over de geschiedenis van de Zoetermeerse kerken. Hieruit bleek dat Zoetermeer als klein dorp net als nu over diverse kerkgenootschappen beschikte. Een zeer interessante avond met diverse anekdotes.

In maart volgde een vertoning van een aantal oude films over het leven in Zoetermeer. De vertoning kon weer rekenen op een ruime belangstelling.

Net als vorig jaar verzorgde de heer Oudenaarden in september een lezing. Dit jaar besprak hij het leven van de laatste Duitse keizer Wilhelm II. Deze boeiende lezing gaf een beeld van het einde van het Duitse keizerrijk en de rol die het speelde in Europa.

Op 27 oktober werd een dia-presentatie gehouden over oud en nieuw Zoetermeer. De dia-presentatie, die veel belangstelling trok, gaf een beeld van Den Hoorn en de Zegwaartseweg in vroegere tijden.

Excursies

Op 12 juni vertrok het genootschap op een excursie naar Woerden. Bezocht werden de RK Bonaventurakerk, de NH Petruskerk en het in het voormalige stadhuis gevestigde museum. Het "Kerkepad-1993" voerde dit jaar naar de stad Amersfoort. Ondanks dat het regende was de dag toch geslaagd te noemen. Helaas was de bus niet vol.

Overige activiteiten

Op 6 januari hield de vereniging haar traditionele nieuwjaarsbijeenkomst.

Op zaterdag 16 januari vond voor leden en niet-leden een Open Huis plaats, georganiseerd door de werkgroepen.

Naast de lezingen zijn op verzoek van scholen en bejaardenhuizen en andere verenigingen dia-lezingen gegeven over de geschiedenis van Zoetermeer.

De heer Van Wieringen heeft het genootschap vertegenwoordigd rondom de activiteiten van het "Jaar van de Ouderen en de Solidariteit tussen de Generaties".

Aan de Landelijke Open Monumentendag, georganiseerd door de gemeente Zoetermeer, werd door het genootschap medewerking verleend. Dit jaar stond de Dorpsstraat in de schijnwerper. Door de inzet van vele vrijwilligers werd het mogelijk een aantal Zoetermeerse monumenten open te zetten. Tevens verscheen deel 3 "Dorpsstraat" in de reeks Historische straten.

Het onderhoud van de tuin rondom 't Oude Huis is door een aantal vrijwilligers naar alle tevredenheid uitgevoerd. Ook heeft een aantal vrijwilligers zich verdienstelijk gemaakt met hand- en spandiensten ten behoeve van onderhoud en herstel in en om 't Oude Huis.

Dit jaar zijn de contacten tussen de diverse zusterverenigingen weer aangetrokken. De vereniging ondersteunde de pogingen van enkele zusterverenigingen tot het behoud van het cultureel historisch erfgoed dat dreigt verloren te gaan bij de aanleg van het "Bentwoud".

Balans per 31-12-1993

ACTIVA		PASSIVA	
contributierek.	474,68	crediteuren div.	324,90
donatierek.	1.750,24	crediteuren museum	985,43
zakenrek.	821,66	fonds Molen De. Hoop	3.260,81
giroplusrek.	110,06	boekenfonds	1.863,57
roparco	16.733,71	fonds hist.straten	176,50
debiteuren	972,00	tuinonderhoud	1.205,92
borg PTT	500,00	vooruit ontv. adv.	100,00
		anjerfonds	1.185,00
		afschr. AWZ	2.800,30
		afschr. GWZ	1.000,00
		afschr. WIZ	910,80
		afschr. HGOS	2.137,30
		reserve AWZ	2.126,73
		vermogen	3.285,09
	-----		-----
	21.362,35		21.362,35

Toelichting op de balans

Op basis van de door de werkgroepen verstrekte gegevens hebben wij de afschrijvingen opnieuw bepaald. E.e.a. heeft zijn consequenties op de vermogens zowel van HGOS als A.W.Z. Per werkgroep is de afschrijving per ultimo 1993 gegeven. Vervanging of besteding wordt door hen bepaald.

Daar het een verenigingsbalans is, hebben wij gemeend deze eenduidig te moeten opstellen, hierdoor komt de kolom A.W.Z. te vervallen.

Het vermogen van de A.W.Z vindt u terug in een t.b.v. de A.W.Z. gevormde reserve. Deze reserve kan alleen toenemen wanneer er een expliciete donatie aan een project van de A.W.Z. gegeven wordt, dus niet voor de lopende activiteiten. Dit is in lijn met de afspraken welke wij bij de begroting gemaakt hebben.

Het boekenfonds

saldo per 1-1-93	550,--	kosten boek Palenstein	7.520,--
opbrengst Palenstein	4.900,--	kosten verzending inlegvel,	
opbrengst Gebund.Verleden	3.250,--	laserprt., etc.	1.230,70
fonds publ.opgravingen	1.250,--	kosten Gebundeld Verl.	452,58
div.inkomsten publikaties	1.116,85	saldo naar balans	1.863,57
	-----		-----
	11.066,85		11.066,85

Gezien de voorraad boekjes per 31-12-1993 tegen kostprijs f 3.344,-- verwachten wij dat de uitgave kostendekkend zal zijn.

Resultatenrekening voor het jaar 1993 Historisch Genootschap

BATEN	<u>werkel. 1993</u>		<u>begroot 1993</u>	
contributie/donaties	20.823,25		18.860	
donaties AWZ	5.469,75		5.400	
donaties GWZ	387,00		340	
donaties WIZ	93,50		100	
opbrengst adv/spons.	2.645,00		1.400	
deelnemers bijdrage				
activiteiten	1.816,00		2.500	
bijdrage onderh.tuin	1.500,00		1.500	
rente	917,78		500	
diverse	1.000,00	34.652,28	2.500	33.100
	-----		-----	

LASTEN

Huisvestingskosten

huur	3.993,50		4.900	
onderhoud tuin	1.221,12		1.000	
zakelijke lasten	663,31	5.877,93	1.150	7.050
	-----		-----	

Organisatiekosten

buro	3.048,50		3.300	
bestuur/repr.	1.023,83		700	
't Seghen Waert	8.409,56		7.000	
public relations	520,00		500	
lidmaatschappen	78,00		150	
afschrijving	2.000,--	15.079,89	2.000	13.650
	-----		-----	

Uitvoeringskosten

A.W.Z.	3.152,51		3.800	
G.W.Z.	1.860,30		2.000	
W.I.Z.	210,35		200	
collectie	1.262,32		1.200	
activiteiten	2.912,15		3.600	
onderhoud machines	1.132,89	10.530,52	1.600	12.400
	-----		-----	
totaal kosten		31.488,34		33.100

RESULTAAT

totaal baten		34.652,28		33.100
totaal lasten		31.488,34		33.100
		-----		-----
Batig saldo		3.163,94		0

Toelichting op de resultaten 1993

Baten

De ontvangen contributies en donaties zijn 10% boven de begroting. T.o.v. werkelijk ontvangen is er een stijging van 4,9%. Gemiddeld per lid is de contributie bijdrage incl. donatie f 23,09, in 1992 was dat f 22,50. Opbrengst advertenties en sponsors, ad. f. 2.645,--. Hiervan is f 1.700,-- toe te schrijven aan het periodiek, de overige f 945,-- is ontvangen t.b.v. nieuwe uitgaven (zie het boekenfonds bij toelichting op de balans).

Activiteiten: de inkomsten zijn minder, dit is echter in verhouding met de uitgaven, welke ook minder zijn.

Diverse is een bijdrage van de gemeente t.b.v. van het Floravontuur.

Lasten

In het algemeen zijn de uitgaven in overeenstemming met de begroting, alleen de post bestuur/representatie geeft een afwijking te zien, e.e.a.

verklaarbaar door het afscheid van bestuursleden op de ledenvergadering.

Daarnaast "t Seghen Waert", deze kosten zijn hoger door stijging van het aantal leden en een prijsverhoging. Na aftrek van de bijdragen van de sponsors bedragen de kosten f 6.709,56, een stijging van vorig jaar van 5,2%. Mede door de grotere bijdrage van de sponsors valt de stijging mee.

Het geheel overziende sluiten wij het jaar goed af. (vervolg op p.30)

KOPIJ voor het juni-nummer graag uiterlijk zaterdag 14 mei inleveren bij C.J. Moerman-van Voorst, Dublinstraat 253, 2713 HT ZOETERMEER.

Beleidsplan voor het Historisch Genootschap Oud Soetermeer 1994 - 1996

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding
2. Doelstelling en organisatie van de vereniging
  - Doelstelling
  - Organisatie
3. De vereniging in zijn geheel
  - Leden en activiteiten
  - Huisvesting
  - Publiciteit en externe contacten
  - Collectie
  - Financiën
4. Archeologische Werkgroep Zoetermeer
5. Genealogische Werkgroep Zoetermeer
6. Interviewgroep "Sprekend Verleden"
7. Samenvatting

1. Inleiding

Waarom een beleidsplan voor het Historisch Genootschap? Daarvoor zijn verschillende redenen. In 1991 stelde het bestuur een beleidsnota vast voor de periode t/m 1993. Vervolgens werd gewerkt langs de daarin uitgezette lijnen en bij de evaluatie van de nota in december 1993 bleek dat de meeste voornemens waren gerealiseerd. Als handvat voor de te ondernemen activiteiten was de nota erg nuttig geweest. Bekroning van het geheel waren de vaststelling van huisregels, een huishoudelijk reglement en herziene statuten in het afgelopen jaar.

De ontwikkelingen staan echter niet stil. Ook nu zijn er weer vele plannen en ideeën. Om deze te structureren en vooral om de leden te laten zien om welke plannen het gaat, leek het het bestuur wenselijk om een beleidsplan voor de komende drie jaren (1994-1996) op te stellen. Voor drie jaar is gekozen omdat dit een overzichtelijke periode is, die door het grootste gedeelte van het zittende bestuur nog als bestuurder meegemaakt zal worden.

2. Doelstelling en organisatie van de vereniging

Doelstelling

De doelstelling van de vereniging, zoals opgenomen in de statuten, luidt:

"Het bevorderen van de kennis der geschiedenis in het algemeen en die van de gemeente Zoetermeer en het voormalige Zegwaard in het bijzonder. Voorts bevordert zij (de vereniging) het behoud van geschiedkundig waardevolle objecten."

De vereniging tracht dit doel te bereiken door (volgens de statuten):

1. het organiseren van lezingen en excursies
2. het verzamelen van documenten en objecten van historische betekenis betreffende Zoetermeer en omgeving, alsmede het in stand (doen) houden en (doen) tentoonstellen hiervan
3. het doen van onderzoek naar de geschiedenis van Zoetermeer en zijn bewoners en het publiceren van de resultaten daarvan
4. het uitgeven van een verenigingsblad
5. het onderhouden van contacten
6. alle andere geoorloofde middelen.

Nieuw in deze rij is het doen van onderzoek en het publiceren van de resultaten daarvan. In de vorige statuten werd slechts archeologisch onderzoek genoemd. Alle vormen van historisch onderzoek worden nu door het genoemde punt 3 omvat. Ook de uitgave van een verenigingsblad werd van dusdanig belang geacht, dat opname in de statuten gerechtvaardigd was. Voorts is aan het in stand houden en tentoonstellen van documenten en objecten het woord (doen) toegevoegd. Hiermee wordt recht gedaan aan de mogelijkheden die de Stichting Historisch Museum 't Oude Huis en het Gemeentearchief Zoetermeer inmiddels bieden.

Organisatie

Binnen de vereniging zijn verschillende werkgroepen van leden actief. Naast de vereniging bestaat de Stichting Historisch Museum 't Oude Huis (hierna: het Museum) ter exploitatie van het museum. De bestuursleden van deze stichting worden door de vereniging benoemd. Omgekeerd heeft een afgevaardigde van het museumbestuur zitting in het verenigingsbestuur.

In het bestuur van de vereniging weerspiegelt zich de organisatie. Naast een dagelijks bestuur is het bestuur samengesteld uit afgevaardigden van de

werkgroepen van de vereniging en het Museum en uit leden met bijzondere functies. De samenstelling is als volgt:

1. voorzitter
2. secretaris
3. penningmeester
4. lid namens de Archeologische Werkgroep Zoetermeer
5. lid namens de Genealogische Werkgroep Zoetermeer
6. lid namens de Interviewgroep "Sprekend Verleden"
7. lid namens het Museum
8. lid voor publiciteitszaken
9. vier leden zonder specifieke functie

Evenals de overige bestuursleden treden de vier leden zonder specifieke functie na hun statutaire zittingstermijn af. Bij hun aftreden (in 1994-1996) zal het bestuur de ledenvergadering voorstellen om deze zetels te laten vervallen, tenzij aldan behoefte bestaat aan een bestuurslid met een (nieuwe) specifieke functie.

Binnen de vereniging bestaan de volgende door het bestuur benoemde commissies:

1. redactie verenigingsblad (3 leden)
2. activiteitencommissie (3 leden)
3. tuincommissie (3 leden)

Wanneer daar behoefte aan bestaat, zal het bestuur de grootte van of het aantal commissies uitbreiden. Het streven is om de commissieleden om de drie jaar (met mogelijkheid tot herbenoeming) te laten rouleren. Voor de redactie is aftreden met mogelijkheid tot herbenoeming volgens het huishoudelijk reglement verplicht.

Voortvloeiend uit het huishoudelijk reglement zullen voor alle werkgroepen afzonderlijke reglementen worden opgesteld.

3. De vereniging in zijn geheel

Leden en activiteiten

Na de spectaculaire toename van het aantal leden tussen 1985 en 1990 (van bijna 300 tot 700 leden), bleef het ledental in de jaren 1991-1993 gestaag stijgen tot ruim 900 thans. Het bestuur tracht door middel van gerichte acties en een aantrekkelijk aanbod van activiteiten het aantal leden te doen stijgen tot 1100 in 1996. Dit betekent een toename van ongeveer 60 leden per jaar. Gezien de omvang van historische verenigingen in de regio zou dit voor Zoetermeer haalbaar moeten zijn.

Het nut belang van meer leden staat buiten kijf: de hoofddoelstelling van de vereniging (bevorderen kennis der geschiedenis) wordt hiermee meer en meer bereikt en bovendien neemt de (financiële) draagkracht van de vereniging navenant toe.

Ten einde de leden meer bij het verenigingsbeleid te betrekken, krijgen nieuwe leden voortaan de statuten en het huishoudelijk reglement toegezonden. Door een eenmalige inhaalactie zullen ook de bestaande leden van deze papieren voorzien worden.

Het organiseren van excursies, vanouds een activiteit van de vereniging, zal worden voortgezet. In de komende jaren zal het Zoetermeers-eigene meer aandacht dan voorheen krijgen, om de leden en (nieuwe) inwoners van Zoetermeer vertrouwd te maken met de historische aspecten van hun woon-omgeving. Dit zal niet ten koste gaan van de buitenstedse activiteiten.

De lezingen - in feite lezingen, dia- en filmavonden en presentaties van de werkgroepen - zullen op de bestaande voet doorgang vinden.

De activiteitencommissie, die met de organisatie van al deze zaken belast is, kan wellicht uitgebreid worden met één of meer leden.

Op het publiceren van resultaten van historisch onderzoek zal in de komende jaren nog meer dan voorheen de nadruk liggen. In de traditie van boekjes over historische gebouwen, verzamelwerk als "Gebundeld Verleden" en publikaties over specifieke onderwerpen zoals "Het Huis te Palenstein" wordt gewerkt aan nieuwe onderwerpen. Er bestaan plannen voor een monografie over de architect J. Dekker en in 1994 zal het laatste deel in de reeks "Historische straten in Zoetermeer" verschijnen. De werkgroepen bereiden eveneens publikaties voor.

In de komende drie jaar zal het bestuur vrijwilligers interesseren voor een onderzoek naar de hiaten in de Zoetermeerse geschiedschrijving, ten einde gerichter historisch onderzoek te kunnen doen.

Huisvesting

De voormalige burgemeesterswoning 't Oude Huis, waarin de vereniging haar zetel heeft, wordt gedeeld met het Museum. De vereniging huurt het gehele gebouw van de gemeente Zoetermeer en verrekent de gebruikskosten met het Museum. Omdat beide instellingen kampen met ruimtegebrek, heeft de verdeling van de ruimten de voortdurende aandacht. Gestreefd blijft worden naar een zo doelmatig en evenwichtig mogelijk gebruik van de verschillende kamers, kantoren en opslagruimten. De benedenverdieping is bedoeld als representatieve ontvangst- en tentoonstellingsruimte; de bovenverdieping en de zolder als werk- en opslagruimte.

Twee kamers op de eerste verdieping van het pand zijn nu nog in gebruik bij de Werkgroep Anonieme Alcoholisten, die deze ruimte rechtstreeks van de gemeente huurt. Uit beveiligingsoverwegingen is het onwenselijk dat zich nog een andere huurder in het gebouw bevindt. Bovendien zijn de kamers hard nodig voor verenigings- en/of Museumactiviteiten. Het bestuur is hierover in bespreking met de gemeente. Naar verwachting komt de ruimte in 1994 vrij.

Ook in de komende jaren gaat het bestuur ervan uit dat de interne activiteiten van de vereniging en haar werkgroepen geconcentreerd blijven in 't Oude Huis. Dit bevordert de eenheid binnen de vereniging en de herkenbaarheid voor het publiek. Wel wordt gestreefd naar het creëren van opslagruimte buiten het gebouw, waardoor 't Oude Huis puur als werk- en vergadercentrum gebruikt kan worden.

De plannen die het Museum ontwikkelt met betrekking tot uitbreiding van de tentoonstellingsruimte worden door het bestuur ondersteund. Omdat deze plannen nog in een voorbereidende fase verkeren, wordt voorlopig afgewacht in welke mate en hoe de vereniging het Museum kan steunen. Gezien de nauwe band tussen het Museum en de vereniging gaat het bestuur uit van uitbreiding bij 't Oude Huis, zodat beide instellingen bij elkaar blijven.

De tuin rondom 't Oude Huis wordt door de tuincommissie van de vereniging onderhouden met financiële steun van de gemeente Zoetermeer. In de tuin staan zes kunstwerken, die voor een ieder vrij te bezichtigen zijn. In overleg met de gemeente zal worden gewerkt aan herbepanting. De in de afgelopen jaren omgewaaiden bomen en afgestorven struiken zullen worden vervangen. Hierbij wordt rekening gehouden met de uitbreidingsplannen van het Museum. De bestrating en het grind aan de voorzijde zullen een opknappbeurt krijgen.

Publiciteit en externe contacten

Het verenigingsblad " 't Seghen Waert" verschijnt vijf keer per jaar en vormt een belangrijke schakel in het contact tussen het bestuur, de werkgroepen en de leden van de vereniging. Behalve informatie dient het blad echter ook historisch interessante artikelen te bevatten; artikelen, die niet direct voor afzonderlijke publikatie in een boek of brochure in aanmerking komen. Gestreefd wordt naar een groter aandeel van dit soort artikelen in het blad, waardoor het des te interessanter wordt voor niet-leden.

De afwerking en verzorging van " 't Seghen Waert" hebben de voortdurende aandacht van de redactie. Rekening houdend met de kosten, zal het blad in de komende jaren een professioneler aanzien krijgen.

De redactie bestaat nu uit drie mensen, van wie één tevens bestuurslid is, belast met de publiciteit. Zo mogelijk zal de redactie worden uitgebreid met één of twee mensen, met name vanuit een historische invalshoek.

De bezorging vindt thans plaats met behulp van een aantal vrijwilligers en gedeeltelijk via de PTT. Hoewel PTT-bezorging strikte zekerheid biedt (binnen twee dagen alles bezorgd), ziet het bestuur geen reden om de bezorgingsmethode te wijzigen, omdat de vrijwilligers uitstekend voor hun taak zijn berekend. Wel wordt er ingevolge het contract met de PTT op toegezien dat een bepaalde minimale hoeveelheid per post wordt bezorgd.

De benoeming van een bestuurslid, speciaal belast met de publiciteit en de coördinatie van de activiteiten van de vereniging, heeft in 1993 zijn beslag gekregen. De bestaande publiciteitsvormen via de plaatselijke pers, lokale omroep en dergelijke worden voortgezet. In het kader van ledenwerving zal gerichte publiciteit nodig zijn

De bestaande fotopublikaties in de plaatselijke pers, genaamd "Verleden herleeft", worden vanwege het succes op dezelfde voet voortgezet.

Samenwerking met de gemeente Zoetermeer vindt plaats op met name de gebieden van monumenten- en archiefzorg. Reeds jaren wordt de Open Monumentendag samen met de gemeente georganiseerd. De contacten zullen op de bestaande voet worden voortgezet.

Ten aanzien van de historische verenigingen in de regio neemt het bestuur zich voor om de contacten te intensiveren. De huidige halfjaarlijkse tot

jaarlijkse bijeenkomsten blijken erg nuttig te zijn voor het uitwisselen van informatie en onderlinge steun.

Met het Museum is de samenwerking vanzelfsprekend zeer intensief. De wijze van samenstelling van beide besturen en de gezamenlijke huisvesting zijn daar debet aan. Het bestuur gaat ervan uit dat de huidige goede samenwerking in de toekomst alleen nog maar kan verbeteren.

Collectie

De collectie gebruiksvoorwerpen, die de vereniging sinds zijn oprichting in 1949 verzameld heeft, is in 1993 in eigendom overgedragen aan de Stichting Historisch Museum 't Oude Huis. De stichting is destijds door de vereniging opgericht voor het beheer en het tentoonstellen van de collectie en is daar veel beter voor toegerust.

De archeologische collectie, die eigendom is van de Staat, wordt nog steeds beheerd door de Archeologische Werkgroep Zoetermeer.

De vereniging beheert nu nog een collectie film- en geluidsmateriaal, foto's, kaarten, boeken, documentatie en archieven. Deze collectie is van groot belang voor de dagelijkse werkzaamheden van de vereniging en het Museum en speelt een wezenlijke rol bij de beantwoording van vragen van leden en het publiek om historische informatie.

Het behoud van het historische materiaal baart het bestuur wel zorgen. De unieke films zijn inmiddels grotendeels gekopieerd op videobanden, waardoor de originele exemplaren elders opgeborgen kunnen worden. Voor de archieven is dat vanwege hun omvang niet mogelijk. Het bestuur overweegt om deze documenten aan het Gemeentearchief Zoetermeer in bruikleen te geven. Hetzelfde geldt voor een omvangrijke verzameling plaatselijke kranten, die nog in 't Oude Huis zijn opgeslagen.

Wat de toegankelijkheid betreft: de inventarisatie en beschrijving is volop in gang en voorlopige toegangen zijn al gereed. Gestreefd wordt naar een volledige catalogus van de gehele collectie. Dit zou in 1995 zijn beslag moeten krijgen.

Financiën

Gezien de onzekere situatie aangaande het vertrek van de Werkgroep AA uit 't Oude Huis (hogere huur) en nog niet geconcretiseerde plannen voor publikaties, meent het bestuur dat het niet zinvol is om een meerjarenbegro-

ting te maken. De leden zullen als vanouds via jaarlijkse begrotingen geïnformeerd worden over de financiële verwachtingen voor een komend jaar.

De huidige inkomsten bestaan uit contributies en donaties en voorts uit een subsidie voor tuinonderhoud en giften voor het verenigingsblad. Deze inkomsten zijn voldoende om de jaarlijkse activiteiten, de huisvesting en de organisatie te kunnen financieren. Het bestuur houdt in ieder geval voor 1995 vast aan het bestaande contributiebedrag. Eventuele grotere uitgaven dienen gefinancierd te worden door ledengroei, fondsenwerving en andere inkomstgenererende activiteiten, zoals het publiceren van onderzoeksresultaten. De vorming van een boekenfonds sinds 1993 is al een goed systeem gebleken om toekomstige publikaties (gedeeltelijk) te financieren.

De uitgaven worden zo beperkt mogelijk gehouden en het bestuur zal er op toezien dat de verhouding tussen organisatiekosten en kosten van activiteiten voor de leden niet scheeftrekt.

De duurzame gebruiksgoederen van de vereniging zijn geïnventariseerd en zullen met ingang van 1994 ook financieel geadmistreerd worden. Hierdoor wordt het mogelijk rekening te houden met reservering van geld voor reparatie of vervanging van die goederen.

4. Archeologische Werkgroep Zoetermeer (AWZ)

Het doel van de AWZ is het verrichten van archeologisch onderzoek binnen de gemeente Zoetermeer. Naast het daadwerkelijke opgraven worden ook historisch onderzoek, het uitwerken en publiceren van de opgravingsgegevens en het restaureren en beheren van de vondsten tot de taken van de werkgroep gerekend. Gestreefd wordt naar een ledental van 25 personen (thans ongeveer 20), waarbij specialistische kennis van de leden verder ontwikkeld zal worden.

Vanwege de groei van de collectie streeft de AWZ naar grotere permanente opslagruimte. Schenkingen van archeologisch verkregen voorwerpen worden slechts aangenomen als zij uit Zoetermeer afkomstig zijn. Bodemvondsten worden in beginsel niet aangekocht.

In het algemeen streeft de werkgroep naar meer publikaties van opgravingsresultaten. De oude en lopende projecten zullen op uniforme wijze worden uitgewerkt en over de opgravingen Leidswallen en Reguliersdam zullen publikaties verschijnen. Over het project Dorpsstraat 109-113 wordt een

intern rapport vervaardigd. De bedoeling is om de publikaties kostendekkend uit te geven.

Nieuwe leden van de werkgroep zullen met behulp van het in te voeren ledenbegeleidingsplan wegwijs worden gemaakt in de werkgroep. In de toekomst zullen contacten met andere archeologische werkgroepen niet alleen via vergaderingen maar ook door excursies plaatsvinden. Voorts is het de bedoeling om specialistische kennis uit te wisselen tussen de werkgroepen van de Archeologische Werkgemeenschap Nederland.

5. Genealogische Werkgroep Zoetermeer (GWZ)

Het doel van de GWZ is het verzamelen en beheren van genealogische gegevens, waaruit het beoefenen van de heraldiek voortvloeit. Het materiaal van de GWZ heeft betrekking op personen in het algemeen en op families uit Zoetermeer en Zegwaart in het bijzonder. De gegevens worden bijeengebracht in een afsluitbare ruimte in 't Oude Huis, waar zij toegankelijk zijn voor leden van de vereniging. Niet-leden kunnen inzage krijgen tegen betaling van noodzakelijke kosten, zoals kopieerkosten. Het is van groot belang dat het materiaal beveiligd wordt opgeborgen, ontoegankelijk voor onbevoegden. De huidige berging is onvoldoende en zal verbeterd moeten worden.

De GWZ blijft regelmatig inloopavonden organiseren voor leden en buitenstaanders en zal de huidige samenwerking met zusterorganisaties uit de regio intensiveren. Jaarlijks zal worden deelgenomen aan een Genealogische Contactdag.

De werkgroep streeft - onder andere door eigen onderzoek - naar het opzetten van een gegevensbestand met genealogische informatie. Voorts wordt in samenwerking met het Gemeentearchief Zoetermeer een bijdrage geleverd aan nadere ontsluiting van relevante archivalia. Bovendien wil de werkgroep van tijd tot tijd exposities samenstellen en publikaties verzorgen.

6. Interviewgroep "Sprekend Verleden" (ISV)

De ISV wil de komende jaren doorgaan op de bestaande weg, die een steeds professioneler karakter krijgt. Voor de periode 1994-1996 bestaan de volgende voornemens:

- nader toegankelijk maken van de interviewteksten via bepaalde rubrieken, om sneller relevante informatie te kunnen vinden

- bewaring van de originele banden in de kluis van het Gemeentearchief Zoetermeer, samen met een kopie van de uitgewerkte tekst
- uitbreiding van de taakstelling van de ISV met projectmatig werken; niet zoals thans slechts ter ondersteuning van projecten van Museum 't Oude Huis
- zo mogelijk publiceren van interviewresultaten in een boek(je).

7. Samenvatting

Kernpunten:

1. inleiding: vastlegging van de plannen voor de komende drie jaar;
2. doel en organisatie: verrichten van historisch onderzoek; geleidelijke inkrimping van het bestuur; opstellen van reglementen voor de werkgroepen;
3. gehele vereniging:
  - ledengroei; activiteiten op Zoetermeer gericht; publikaties; hiatenonderzoek geschiedschrijving;
  - ruimteuitbreiding binnen 't Oude Huis; ondersteuning van Museumplannen; invullen en opknappen van voor- en achtertuin;
  - meer 'historische' artikelen; uitbreiding van de redactie; intensivering van contacten met zusterverenigingen;
  - inventarisatie en gedeeltelijke overdracht van de collectie;
  - jaarlijkse begrotingen; geen contributieverhoging in 1995; fondsvorming en afschrijving;
4. AWZ: ledengroei; kennistoename; meer publikaties; invoering ledenbegeleidingsplan; uitwisseling met collega-werkgroepen;
5. GWZ: afsluitbare ruimte; veilige opberging; intensivering contacten met zusterinstellingen; ontsluiting archivalia; exposities en publikaties;
6. ISV: nadere toegangen op interviews; veilige opslag; projectmatiger werken; publikaties.

Dit plan is voorlopig vastgesteld in de bestuursvergadering van 9 maart 1994.

KOOT

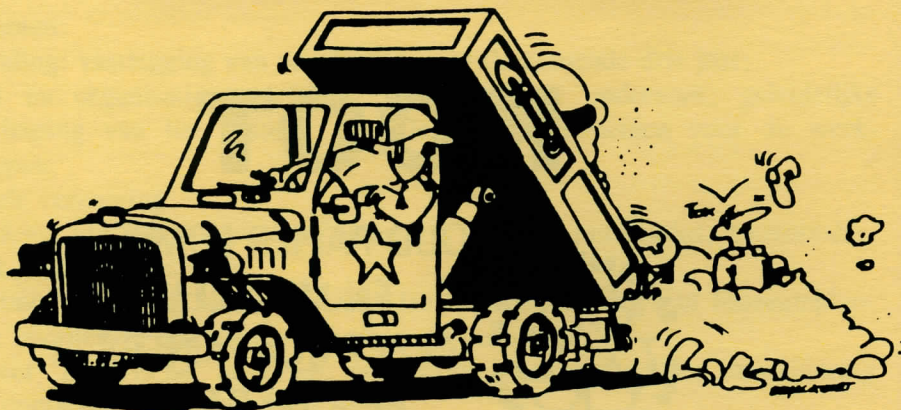

oud papier lompen
en metalen
afzet containers
beschikbaar

vlamingstraat 30
2713 rs zoetermeer

tel. 079-164196

HET AVONTUUR BEGINT BIJ DE DUMP

- CAMPINGSPOORT
- SCHIETSPOORT
- WERKKLEDING
- CAMPINGGAS
- OVERLEVINGSSETS
- MESSEN
- LEGERKLEDING
- VRIJETIJDKLEDING

de dump
ellevijnen
dorpsstraat 66 zoetermeer

079-
163551